

Nyt fra Sundhedsstyrelsen

Berit Soon Olsen, specialkonsulent, Enhed for Ældre og Demens, Sundhedsstyrelsen

I denne tid fylder covid-19 meget i Sundhedsstyrelsen, som den gør for resten af Danmark. Heldigvis er der stadig tid til at arbejde med vigtige og spændende indsatser på demensområdet og særligt set i lyset af, at der i november 2019 blev afsat 244,4 mio. kr. til i perioden 2020-2023 at videreføre initiativer under demenshandlingsplanen 2025.

Nyt fra styrelsen

I Sundhedsstyrelsen arbejder vi på højtryk med covid-19 både ift. sundhedsvæsenet og ældreområdet og til samfundet generelt. På ældreområdet er vi meget opmærksomme på, at den nuværende situation kan skabe utryghed for både medarbejdere, borgere og pårørende. De kan f.eks. være bange for at smitte eller selv blive smittet og bringe smitte med hjem, særligt hvis de har en pårørende, der tilhører en i risikogruppe. Og vi har særlig opmærksomhed på borgernes trivsel i denne tid. Der er udarbejdet materiale, som kan læses [her](#).

Heldigvis er der stadig plads til andre opgaver. Aktuelt arbejder vi med to handlingsplaner og en lang række initiativer på demensområdet, der alle har til formål at styrke indsatsen for borgere med demens og deres pårørende. Ligesådan er der også et stort fokus på tryghed og trivsel for medarbejderne i ældreplejen i handlingsplan til at forebygge, håndtere og lære af udadreagerende adfærd i ældreplejen.

Demenshandlingsplanen 2025 – afslutning på en periode og begyndelse på en ny

Med lancering af demenshandlingsplanen 2025 blev der i perioden 2016-2019 afsat 470 mio. kr. til at udmønte handlingsplanens 23 initiativer. Sundhedsstyrelsen har haft ansvar for 11 initiativer - og vi har løbende fortalt om dem her i bladet. I forbindelse med at midlerne udløb i 2019, blev der i starten af 2020 offentliggjort fire erfaringsopsamlinger fra en række af demenshandlingsplanens puljer, som du kan læse i denne tekst. Der blev i november afsat 244,4 mio. kr. til at videreføre initiativer under demenshandlingsplanen. I Sundhedsstyrelsen er vi nu i

gang med at udmønte syv af de videreførte initiativer. I år har vi særlig fokus på følgende:

- Monitorerings- og læringsindsatser til nedbringelse af forbruget af antipsykotisk medicin til mennesker med demens samt læringsindsatser ift. smertelindring.
- Videreførelse af demensrejsehold med særligt fokus på reduktion af forbruget af antipsykotisk medicin.
- Udbredelse af gode erfaringer med fysisk træning og aktivitet.
- Videreførelse af de eksisterende rådgivnings- og aktivitetscentre.
- Opslag og udmøntning af ny pulje: Flere, bedre og mere fleksible aflastningstilbud til mennesker med demens og deres pårørende, der skal sikre pårørende et frirum fra sygdommen.

Demenstræningsguide

Erfaringerne fra Sundhedsstyrelsens *Guide til fysisk træning og aktivitet for mennesker med demens* fra 2018 viser, at guiden generelt opleves som relevant og let at anvende, og at den kan være med til at øge livskvalitet og vedligeholde funktionsevne hos borgere med demens. Der er afsat midler til at fortsætte med at udbrede kendskabet til træningsguiden og formidle de gode erfaringer.

Rådgivnings- og aktivitetscentre

13 rådgivnings- og aktivitetscentre har gjort det muligt for borgere med demens og deres pårørende at henvende sig anonymt og få støtte og rådgivning. Gennem brugerinddragelse har centrene tilbudt sociale og fysiske aktiviteter og mulighed for samvær med ligestillede. Evalueringen af rådgivnings- og aktivitetscentre viser, at borgerne med demens og deres pårørende er meget glade for tilbuddene og oplever, at de har fået et stort udbytte af aktiviteterne. Der er afsat midler til at fortsætte de 13 Rådgivnings- og aktivitetscentre.

Meningsfulde dag- og aflastningstilbud samt støtte til yngre med demens

37 projekter i kommunerne har i perioden 2017-2019 etableret tilbud, der har fokuseret på at aflaste pårørende og som samtidig har været meningsfulde for de deltagende borgere med demens. Erfaringerne viser, at det er vigtigt at have borgerens ønsker og interesser for øje, og at tværfaglighed blandt medarbejderne giver gode muligheder for at brede viften af aktiviteter ud. For pårørende er det vig-

tigt, at tilbuddet er fleksibelt, og at de bliver løbende inddraget. Inddragelse giver tryghed og får dem i høj grad til at føle sig aflastede.

Demensvenlige samfund

11 projekter har i perioden 2017-2019 arbejdet med lokale og landsdækkende aktiviteter, der understøtter et demensvenligt samfund. Erfaringerne viser, at demensvenlighed kan skabes ved, at kommuner indgår samarbejde med relevante samarbejdspartnere, fx lokale butikker, virksomheder og kulturinstitutioner samt inddrager frivillige foreninger. Demensvenlighed kan også fremmes ved at målrette de fysiske omgivelser til mennesker med demens og ved at formidle viden om, hvordan den enkelte borger kan forstå og hjælpe mennesker med demens.

Læs de fire erfaringsopsamlinger [her](#).

Ny pulje til aflastning

Puljen skal sikre flere, bedre og mere fleksible aflastningstilbud til mennesker med demens og deres pårørende. Der er afsat 39 mio.kr. frem til 2023. Med 'bedre' tilbud menes, at tilbuddet er meningsfuldt og attraktivt for den enkelte borger med demens. Ved at inddrage både borgere med demens og deres pårørende i udviklingen af tilbud, kan det sikres, at både borgernes behov for meningsfulde aktiviteter og pårørendes behov for fleksibel aflastning imødekommes. Sidstnævnte f.eks. i form af tilbud aften, weekend eller som døgntilbud.

Puljen skal ligeledes sikre pårørende et frirum for sygdommen. Det kan både ske ved, at tilbuddene giver pårørende tid til sig selv, og ved eventuelt at kombinere det klassiske aflastningstilbud med et tilbud om målrettet mental støtte og aflastning, der kan hjælpe pårørende til at mestre hverdagen. F.eks. i form af peer to peer rådgivning, undervisning i mindfulness, psykoeducation eller tilbud med fokus på sygdomslære, mestring og rådgivning. Målrettet mental støtte og aflastning kan kun indgå som et element i det samlede aflastningstilbud.

Puljen blev slået op d.10. marts 2020. På grund af covid-19 er ansøgningsfristen udskudt og oplyses senere. Hold dig orienteret om puljen [her](#).

Handlingsplan til at forebygge, håndtere og lære af udadreagerende adfærd

Handlingsplanen har til formål at skabe en mere målrettet og sammenhængende indsats i forhold til at reducere udadreagerende adfærd i ældreplejen med særligt fokus på borgere med demens. Centralt i handlingsplanen er at sætte retning for og styrke indsatsen til gavn for både borgere, medarbejdere og pårørende, herunder at sikre at både borgernes trivsel og tryghed samt de ansattes arbejdsmiljø kobles tættere sammen og integreres i hverdagen.

I marts udkom to nye rapporter, som afdækker viden, erfaringer og behov i arbejdet med at forebygge og håndtere udadreagerende adfærd. Rapporterne indgår i det videre arbejde med handlingsplanen.

Unge/nyansatte i ældreplejen og pårørende

Denne rapport er udarbejdet af PwC. Den afdækker, hvor-

dan unge og nyansatte i ældreplejen oplever mødet med borgere med udadreagerende adfærd, og hvad de selv peger på, har eller kan hjælpe dem med at skabe tryghed for både dem selv og borgerne. Ligeledes afdækker rapporten også de pårørende oplevelser og behov for støtte i forhold til denne målgruppe.

Læs rapporten [her](#).

Eksisterende viden, metoder og praksis

Den anden rapport er udarbejdet af Nationalt Forskningscenter for Arbejdsmiljø og afdækker eksisterende viden, metoder og praksis ift. at forebygge, håndtere og lære af udadreagerende adfærd i ældreplejen i et arbejdsmiljøperspektiv. Rapporten viser, at der i arbejdet med at forebygge, håndtere og lære af udadreagerende adfærd både skal fokuseres på borgernes og medarbejdernes trivsel. Forbedring på det ene område løfter også det andet område.

Læs rapporten [her](#).

NPI

Endelig har vi i samarbejde med Nationalt Videnscenter for Demens fået den danske oversættelse af NPI gjort tilgængelig for kommuner og private leverandører på ældreområdet.

NPI-NH er en valideret skala udviklet til at vurdere et bredt spektrum af de neuropsykiatriske og adfærdsmæssige symptomer, der ses ved demens. NPI-NH er specielt udviklet til vurdering af personer, der bor på plejehjem eller andre plejehjem, hvor der indsamles information af professionelle omsorgsgivere.

NPI-NH er en del af BPSD-metoden til målrettet arbejde med adfærdsmæssige og psykiske symptomer hos beboere med demens. Evalueringen af BPSD-projektet viste, at NPI-NH var et relevant redskab i arbejdet med den daglige pleje og omsorg af mennesker med demens; både i forhold til at identificere og til at få et fælles sprog om de adfærdsmæssige og psykiske symptomer på demens. Redskabet kan samtidig bruges til at målrette indsatsen for at mindske symptomerne og øge trivsel og velbefindende hos mennesker med demens.

Få adgang til NPI-NH [her](#).

